

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Hulp bij schulden

Hulp bij schulden

In Nederland hebben veel huishoudens te kampen met problematische schulden. Behoort ook ú daartoe en vindt u het vervelend om hulp te vragen of weet u niet waar u moet beginnen? Hier leest u wat het verschil is tussen vrijwillige en wettelijke regelingen, wie daarbij betrokken zijn en hoe u voor hulp in aanmerking komt. Daarna bent u zelf aan zet.

Kunst- en vliegwerk.....

Schulden ontstaan niet vanzelf. Soms is er sprake van onverstandig handelen, soms van een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Maar schulden verdwijnen niet vanzelf. Sterker nog: als u niets doet, worden ze alleen maar groter. Misschien kunt u met veel kunst- en vliegwerk de eindjes nog een tijdlang aan elkaar knopen. Door geld te lenen van familie, tegen hoge rente nog een lening af te sluiten, rekeningen zo laat mogelijk te betalen of artikelen op afbetaling te kopen. Maar daar komt een einde aan. Ineens staat dan de deurwaarder op de stoep. Schuldeisers leggen beslag op uw inkomen of vragen faillissement aan. Elk moment kan de elektriciteit of telefoon worden afgesloten of kunt u uit uw huis worden gezet.

..... of deskundige hulp?

Zover hoeft het echter niet te komen. Er zijn verschillende manieren om problematische schulden te voorkomen of op te lossen. Voor particulieren én zelfstandige ondernemers.

Schuldenaren (degenen die de schuld moeten betalen) die problemen hebben met het aflossen van hun schulden kunnen en moeten eerst proberen hun schuldsituatie samen met de schuldeiser te regelen.

Dit betekent dat u probeert om tot een aflossingsregeling met uw schuldeisers te komen. Lukt dat niet, dan biedt de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) alsnog een mogelijkheid om een schuldenvrije toekomst te bereiken.

Vrijwillige schuldregeling

Uw schulden in kaart brengen

De eerste stap is altijd zelf aan de slag gaan en uw financiële situatie in kaart brengen om inzicht te krijgen in uw probleem. Dit betekent dat u een overzicht moet maken van uw uitgaven en van uw maandelijkse inkomsten. Vervolgens brengt u al uw schulden in kaart. Daarnaast kunt u nagaan hoe u uw uitgaven kunt verminderen of uw inkomen kunt aanvullen. Misschien lukt het om zo uw probleem aan te pakken. Lukt dit niet dan moet u een regeling voorstellen aan al uw schuldeisers.

Op de website www.zelfjeschuldenregelen.nl van het Nibud kunt u lezen wat u kunt doen om van uw schulden af te komen. U vindt er informatie over het maken van een begroting en een inventarisatie van uw schulden. Ook vindt u hier tips over hoe u uw schuldeisers een betalingsvoorstel kunt doen.

Wat als het u zelf niet lukt?

Als u er zelf niet uit komt, wacht dan niet, maar neem contact op met uw gemeente. De gemeente kan u in contact brengen met een schuldhulpverlener.

De meeste gemeenten schakelen hiervoor erkende organisaties in zoals gemeentelijke kredietbanken, gespecialiseerde schuldhulpverlenende instellingen of maatschappelijk werk. De sociale dienst of de afdeling voorlichting van uw gemeente weet waar u deze ondersteuning kunt krijgen. Ook de gemeentelijke kredietbank (of stadsbank), het Juridisch Loket of maatschappelijk werk kunnen u de weg wijzen. Zo voorkomt u dat u bij ondeskundige of onbetrouwbare aanbieders belandt, die u alleen maar van de regen in de drup helpen.

De schuldhulpverlener vormt zich een beeld van uw financiële situatie en bepaalt samen met u hoe u het beste uw schuldenprobleem kunt oplossen. U kunt ook tips of hulp krijgen om te voorkomen dat de situatie uit de hand loopt.

Kunt u uw schulden terugbetalen?

Vaak geeft een overzicht van uw inkomsten, uw vaste lasten en uw schulden, inzicht in het probleem. Aan de hand hiervan kunt u achter de oorzaken van uw probleem komen. U kunt dan maatregelen nemen om te voorkomen dat de situatie uit de hand loopt. U kunt aan de hand van dit overzicht ook uitrekenen hoeveel u maandelijks kunt aflossen. Soms is het nodig om een betalingsvoorstel te doen aan uw schuldeisers en op deze manier uw schulden terug te betalen. Handige tips hiervoor kunt u vinden op www.zelfjeschuldenregelen.nl

Als dat nodig is kunt u een schuldhulpverlener vragen te bemiddelen bij het treffen van een schuldregeling met uw schuldeisers.

Hoe treft u een schuldregeling?

Als aan de hand van het overzicht van uw inkomsten en uitgaven blijkt dat u niet alle schulden kunt betalen maar wel een deel, dan kunt u een regeling voorstellen aan uw schuldeisers.

Stemmen zij hiermee in, dan is er sprake van een *minnelijk akkoord*.

U betaalt in dat geval gedurende drie jaar maandelijks een afgesproken bedrag terug, waarna het restant wordt kwijtgescholden. Er zijn vaste methodes om uw afloscapaciteit te berekenen. Het bedrag dat u dan zelf vrij kunt besteden, ligt iets onder het bijstandsminimum. Hierbij wordt wel rekening gehouden met bepaalde noodzakelijke kosten.

In sommige gevallen kunt u bij een gemeentelijke kredietbank geld lenen om de schuldeisers in één keer het afgesproken bedrag te betalen. U lost dan gedurende drie jaar de lening aan de bank af, uiteraard inclusief rente. Daarna bent u van uw schulden af.

Hoe voorkomt u verdere schulden?

Zoals gezegd ontstaan schulden niet vanzelf. Het is raadzaam om, zonodig met hulp van specialisten, de oorzaken van uw financiële problemen aan te pakken. Steeds vaker werken schuldhulpverleners, sociale diensten, maatschappelijk werk en andere betrokkenen hierbij samen. Misschien vindt u een goedkopere woning, maakt u na omscholing kans op een nieuwe of beter betaalde baan, of heeft u baat bij andere vormen van begeleiding. Zo kunt u bijvoorbeeld leren uw budget op een verantwoorde manier te besteden, een scheiding te verwerken of van een verslaving af te komen. Hulpverlening kan dus bijdragen aan het oplossen van bestaande financiële en andere problemen. Als u vroeg genoeg hulp vraagt, kunnen deze maatregelen ook helpen voorkomen dat schulden ontstaan of toenemen.

De Wet schuldsanering natuurlijke personen

Vrijwillige schuldhulpverlening biedt niet altijd uitkomst. Als u niets kunt aflossen of de schuldeisers willen meer terug krijgen dan u aanbiedt, is een minnelijk akkoord onmogelijk. Zijn alle pogingen om tot een vrijwillige overeenkomst te komen mislukt, dan kunt u via de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) alsnog werken aan een schuldenvrije toekomst.

Hoe komt u in aanmerking voor de WSNP?

Om hiervoor in aanmerking te komen, dient u een verzoekschrift met bijlagen in bij de rechtbank. De schuldhulpverleners of gemeente kunnen u hierbij helpen. Zij beschikken bijvoorbeeld over standaardteksten van een verzoekschrift, weten bij welke rechtbank u moet zijn en welke andere stukken u moet meesturen. U krijgt daar ook de zogenaamde schuldsaneringsverklaring waarin de gemeente moet aangeven waarom geen minnelijk akkoord mogelijk is.

Wat doet de rechtbank?

De rechtbank behandelt uw zaak binnen een paar weken. Aan de hand van de stukken en eventueel een mondelinge toelichting door uzelf beoordeelt zij of inderdaad geen minnelijk akkoord mogelijk is en hoe de schulden zijn ontstaan. Onverantwoord koopgedrag, strafrechtelijke schulden of fraude kunnen redenen zijn om het verzoek af te wijzen. Dat geldt ook voor eerdere faillissementen of schuldsaneringen. Verder beoordeelt de rechtbank of u de verplichtingen

kunt nakomen die uit de schuldsanering voortvloeien. Zo moet u bijvoorbeeld alle benodigde informatie overhandigen, moet u zich inspannen om zoveel mogelijk geld voor aflossing te krijgen en mag u niet opzettelijk nog snel nieuwe schulden aangaan.

Wijst de rechtbank het verzoek af, dan kunt u bij het gerechtshof beroep aantekenen. Hiervoor heeft u een advocaat nodig. Wellicht komt u in aanmerking voor gefinancierde rechtsbijstand. Het Juridisch Loket kan u daarmee verder helpen. Stemt de rechtbank in met uw verzoek, dan moet u gedurende gemiddeld drie jaar een deel van uw inkomen en bezittingen afstaan om uw schulden af te lossen, net als bij een minnelijk akkoord. Het verschil zit hem erin dat schuldeisers móeten meewerken. De rechtbank houdt gedurende de schuldsanering echter wel rekening met hun belangen. Zo kan zij in sommige gevallen een langere saneringsperiode (maximaal 5 jaar) vaststellen. Bij uitzondering is beperking van de saneringsduur tot één jaar mogelijk. Dit gebeurt als door uw situatie, bijvoorbeeld een hoge leeftijd of ziekte, aflossing nauwelijks mogelijk is. U moet echter uitgaan van een looptijd van drie jaar.

De schuldsanering omvat alle schulden die voor de uitspraak van de rechtbank zijn ontstaan met uitzondering van studiefinanciering.

Wat doet de bewindvoerder?

Tijdens de wettelijke schuldsanering ziet een door de rechtbank benoemde bewindvoerder erop toe dat alles volgens afspraak verloopt. Hij onderzoekt uw situatie, onderhoudt voorzover nodig contacten met de schuldeisers en neemt een deel van de verantwoordelijkheden van u over. Zo kan hij een eigen huis of 'bovenmatige' bezittingen zoals een auto of een caravan verkopen. Uw normale huisraad kunt u meestal behouden. U bent verplicht de bewindvoerder over alles te informeren wat van belang kan zijn voor de afwikkeling van uw schuldsanering.

Bij zelfstandig ondernemers kan het zijn dat er nog waardevolle bedrijfseigendommen zijn die de bewindvoerder kan verkopen.

Vaak zal de bewindvoerder de onderneming beëindigen en daarbij zoveel mogelijk geld voor de boedel proberen vrij te krijgen. In geval van uitzondering kan de ondernemer het bedrijf onder toezicht van de bewindvoerder voortzetten.

Verder zal de bewindvoerder uw post openen. Dit zult u misschien ervaren als een inbreuk op uw privacy, maar deze maatregel wordt genomen om te kunnen controleren of de schuldsanering goed verloopt. De bewindvoerder is dan ook alleen geïnteresseerd in zakelijke stukken. Uiteraard is hij verplicht vertrouwelijk om te gaan met alles wat hem onder ogen komt.

Bent u het niet eens met de wijze waarop de bewindvoerder dit doet of zijn andere taken uitvoert, dan kunt u de rechter-commissaris daarover aanspreken. Dat is binnen de rechtbank de rechter die uw zaak behandelt en toezicht houdt op de bewindvoerder.

Tijdens de regeling betaalt u in de regel zelf uw vaste lasten en normale rekeningen. Het kan zijn dat de bewindvoerder dat voor u doet en u een vast bedrag voor levensonderhoud krijgt. U moet de bewindvoerder toestemming vragen voor sommige financiële handelingen. Daarnaast wordt van u verwacht dat u zich inspant om zoveel mogelijk geld voor aflossing beschikbaar te stellen. U moet eventueel verhuizen naar een goedkopere woning, beter betaald werk zoeken en op andere manieren uw lasten drukken en uw inkomen verhogen. Uiteindelijk is dat ook voor u zelf beter. Na afloop van de regeling is uw situatie veel gunstiger en is de kans op herhaling van de problemen veel kleiner. Ook bij de wettelijke schuldsanering kan het nodig zijn dat gespecialiseerde hulpverleners u hierbij helpen.

Als u zich niet aan uw afspraken houdt, of als u informatie heeft achtergehouden, dan kan de rechtbank de schuldsanering tussentijds beëindigen. U wordt dan automatisch failliet verklaard waarna de schuldeisers uw schulden weer kunnen opeisen, bijvoorbeeld via een beslag op uw inkomen en/of bezittingen.

Schone lei

Verloopt alles wél volgens de regels, dan verstrekt de rechtbank u na afloop van de vastgestelde periode een schone lei. U hoeft het restant van de schulden dan niet meer terug te betalen.

Overigens kan de rechtbank u de schone lei alsnog afnemen als later blijkt dat u informatie heeft achtergehouden of afspraken niet bent nagekomen.

Eerst vrijwillige schuldhulp

De Wet schuldsanering natuurlijke personen stelt uitdrukkelijk dat een minnelijk akkoord altijd de voorkeur heeft. Uit bovenstaande beschrijvingen mag blijken dat dit voor u ook beter is. Als u financiële problemen heeft, moet u dus eerst proberen via een vrijwillige regeling tot een oplossing te komen. Pas als dat niet lukt, komt de wettelijke regeling binnen bereik. Dit betekent dat u eerst bij de schuldhulpverleners binnen uw gemeente moet aankloppen.

Zij doorlopen de minnelijke regeling met u en zetten u, als het nodig is, op het spoor van de wettelijke regeling.

Meer informatie

Hebt u naar aanleiding van deze brochure nog vragen of wilt u meer exemplaren bestellen, dan kunt u contact opnemen met de Postbus 51 infolijn: 0800-8051 (gratis) of kijken op www.postbus51.nl

Voor meer informatie kunt u ook de website van het ministerie bezoeken: www.szw.nl

Over de wettelijke schuldsanering kunt u meer informatie vinden op www.wsnpr.vvr.org, de speciale site van de Raad voor Rechtsbijstand.

Op www.zelfjeschuldenregelen.nl vindt u veel informatie over hoe u zelf uw schulden kunt aanpakken, bijvoorbeeld door uw schuldeisers een betalingsvoorstel te doen.

Op www.schulden.nl staat informatie over schulden voor ondernemers.

Jongeren kunnen terecht op www.jongerenloket.szw.nl.

Kunt u zelf uw schuldenprobleem niet oplossen, neem dan contact op met de dienst Sociale Zaken of de gemeentelijke kredietbank bij u in de omgeving.

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Bestelnummer 513

November 2006 - 6468

Gewijzigde herdruk
Gratis uitgave